

„შპს „ავსტრიან ჯორჯიან დეველოპმენტის“ მდ. ლახამზე ჰიდროელექტროსადგურის კასკადის (ლახამი 1 ჰესი - 6.4 მგვტ დადგმული სიმძლავრით და ლახამი 2 ჰესი - 9.6 მგვტ დადგმული სიმძლავრით) განთავსებაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ“ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2021 წლის 27 აპრილის N2-545 ბრძანებაში ცვლილებების შეტანის განხილვის თაობაზე საექსპერტო კომისიის დასკვნა

შპს „ავსტრიან ჯორჯიან დეველოპმენტმა“ მომართა სამინისტროს „შპს „ავსტრიან ჯორჯიან დეველოპმენტის“ მდ. ლახამზე ჰიდროელექტროსადგურის კასკადის (ლახამი 1 ჰესი - 6.4 მგვტ დადგმული სიმძლავრით და ლახამი 2 ჰესი - 9.6 მგვტ დადგმული სიმძლავრით) განთავსებაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ“ 2021 წლის 27 აპრილის N2-545 ბრძანების მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული, 2015 წლის 24 ნოემბრის N68 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის პირობებში ცვლილებების შეტანის თაობაზე.

„გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-5 მუხლის მე-8 ნაწილის თანახმად, საქმიანობის განმახორციელებელი უფლებამოსილია სამინისტროს მიმართოს დასაბუთებული შუამდგომლობით გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით განსაზღვრული პირობის შეცვლის მოთხოვნით, თუ დაასაბუთებს, რომ ამ პირობის შესრულება ვერ უზრუნველყოფს გარემოზე ზემოქმედების თავიდან აცილებას ან შემცირებას ან/და ამ პირობის სხვა პირობით შეცვლა აუცილებელი და ეფექტიანია გარემოზე ზემოქმედების თავიდან აცილების ან შემცირების თვალსაზრისით. საკითხის განხილვის მიზნით, მინისტრი ქმნის ამ კოდექსის 42-ე მუხლით გათვალისწინებულ საექსპერტო კომისიას. საექსპერტო კომისია აღნიშნული საკითხის განხილვის შემდეგ მინისტრს შესაბამის რეკომენდაციას წარუდგენს. მინისტრი შესაბამის საკითხს წარუდგენს საქართველოს მთავრობას. საქართველოს მთავრობის თანხმობის შემთხვევაში, მინისტრი გამოსცემს შესაბამის ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტს.

2021 წლის 27 აპრილის N2-545 ბრძანების მე-2 პუნქტის თანახმად, გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მფლობელი ვალდებულია დაიცვას თანდართული N68 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის პირობები. 2015 წლის 24 ნოემბრის N68 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის პირველი პირობის მიხედვით, „საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია უზრუნველყოს საქმიანობის განხორციელება, გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის, მასში წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმების, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმების, დასკვნებისა და რეკომენდაციების შესაბამისად“.

პროექტის გზშ-ის ანგარიშში მოცემული გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმის მიხედვით მდინარე ლახამის ბუნებრივი ჩამონადენის და ეკოლოგიური ხარჯის გაზომვა უნდა განხორციელდეს ავტომატური ხარჯზომების გამოყენებით, ასევე, მიღებული შედეგები (თვეების მიხედვით) კვარტალში ერთხელ წარმოდგენილ უნდა იქნეს სამინისტროში.

ამასთან, გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით, იქთიოფაუნისათვის მიყენებული ზიანის კომპენსაციის მიზნით, საქმიანობის განმახორციელებელი იღებს ვალდებულებას, მშენებლობის დასრულების შემდგომ და ექსპლუატაციის ეტაპზე ყოველწლიურად კერძო მფლობელობაში არსებული თევზსაშენი მეურნეობებიდან შეისყიდოს ნაკადულის კალმახის 40 000 ცალი ლიფსიტა და თევზის აღწარმოების მიზნით სამინისტროს თანამშრომლების თანდასწრებით გაუშვას სათავე კვანძების ზედა ბიეფში.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მე-6 პირობა ითვალისწინებს, იქთიოფაუნისათვის მიყენებული ზიანის კომპენსაციის მიზნით მშენებლობის დასრულების შემდგომ და ექსპლუატაციის ეტაპზე ყოველწლიურად კერძო მფლობელობაში არსებული თევზსაშენი მეურნეობებიდან ნაკადულის კალმახის 40 000 ცალი ლიფსიტის (ლიფსიტების კონდიცია უნდა იყოს საშუალო წონით, 4-5 გრ,) გაშვებას სათავე კვანძების ზედა ბიეფში, სამინისტროს თანამშრომლების თანდასწრებით.

შპს „ავსტრიან ჯორჯიან დეველოპმენტმა“ 2021 წლის 20 ივლისს, წარმოადგინა დასაბუთებული შუამდგომლობა, რომელიც ეხება „მდ. ლახამზე ჰიდროელექტროსადგურის კასკადის (ლახამი 1 ჰესი 6.4 მგვტ დადგმული სიმძლავრით და ლახამი 2 ჰესი 9.6 მგვტ დადგმული სიმძლავრით) განთავსებაზე“ 2015 წლის 24 ნოემბრის №68 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის პირობებისა და ამავე პროექტის გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი მონიტორინგის გეგმით გათვალისწინებული, მდინარე ლახამის ბუნებრივი ჩამონადენის და ეკოლოგიური ხარჯის გაზომვის მიზნით მეთოდოლოგიის წარმოდგენას, ასევე იქთიოფაუნისათვის მიყენებული ზიანის საკომპენსაციო ღონისძიების ცვლილებას.

წარმოდგენილი წერილის თანახმად, მდინარე ლახამის ბუნებრივი პირობების, მდინარის ტიპის (მთის ტიპის მდინარე) და მორფომეტრული მახასიათებლებიდან გამომდინარე, მდინარე ლახამის ბუნებრივი ჩამონადენის დასადგენად, განთავსებული წყლის ხარჯის მზომი ხელსაწყო ვერ უზრუნველყოფს მდინარის ხარჯის სათანადო გაზომვას, ვინაიდან მდინარე ლახამის კალაპოტი ხასიათდება ლოდნარი მასალით, ხოლო ყოველი წყალდიდობა-წყალმოვარდნის დროს მნიშვნელოვნად იცვლება კალაპოტის მახასიათებლები (ისილება, ირეცხება). წყლის ხარჯის მზომის სათანადო ფუნქციონირებისთვის აუცილებელია სენსორის განთავსების კვეთში ერთგვაროვანი რელიეფი, ბეტონში ჩასხმული კალაპოტი, თუმცა დაახლოებით 100-150 მეტრიანი მონაკვეთის ბეტონის არხში ჩასმა გამოიწვევს ბუნებრივ კალაპოტში უხეშ ჩარევას.

ზემოაღნიშნული გარემოებებიდან გამომდინარე, კომპანია მიზანშეწონილად მიიჩნევს მდინარის ხარჯის გაზომვას წყლის დონის მზომი სენსორით. წყლის დონის სენსორის განთავსების შემდეგ გაიზომება წყლის ხარჯები, მოხდება წყლის ხარჯებსა და დონეებს შორის დამოკიდებულების მრუდის აგება, საიდანაც განისაზღვრება ბუნებრივი ჩამონადენის პირობები წყლის ყოველდღიური ხარჯები.

კომპანიის მიერ წარმოდგენილი წერილის მიხედვით, ხარჯის მზომის თევზსავალში განთავსების გამო ხდება მისი დაზიანება წყლის მუდმივი ზემოქმედებიდან გამომდინარე. ამიტომ ვერ ხორციელდება სანიტარულ ხარჯზე მუდმივი მონიტორინგი. აქედან გამომდინარე, შემოთავაზებულია თევზსავალში ჰიდროლოგიური ლარტყას დამონტაჟება. კერძოდ, ლარტყაზე სხვადასხვა დონეზე გაიზომება წყლის ხარჯი, აიგება მრუდი, მოხდება ტარირება, მრუდიდან აღებული იქნება სხვადასხვა დონეზე წყლის ხარჯები და განისაზღვრება დადგენილი ეკოლოგიური ხარჯის (სანიტარული ხარჯი) შესაბამისი დონე ლარტყაზე, რომელ დონეზეც მუდმივად იქნება დაყენებული წყალი.

კომპანიას წერილში წარმოდგენილი აქვს მონიტორინგის გეგმით გათვალისწინებული ნაკადულის კალმახის ლიფსიტებით (ზომით 4-5 გ) მდინარის დათევზიანების უარყოფითი მხარეები და გამოთქვამს მზადყოფნას დათევზიანების ალტერნატიული ღონისძიების განხორციელებაზე, კერძოდ ლარვითა და თვალეების სტადიის ქვირითით დათევზიანებაზე.

კომპანიის დასაბუთებით, ხელოვნურად, ქარხნული წესით კულტივირებული ლიფსიტებისა და მოზარდულით მდინარეების დათევზიანებას ახლავს რისკები, მათ შორის გენეტიკური მრავალფეროვნების კლების, ბუნებრივ საკვებზე გადასვლის, ბუნებრივ წყალსატევებში დაავადების გავრცელების, ბუნებრივი პოპულაციების მთლიანობის და ასაკობრივი სტრუქტურის რღვევასთან დაკავშირებული ამჟამად, აპრობირებულ მეთოდს წარმოადგენს კალმახის ქვირითის ინკუბირება ბუნებრივ გარემოში, რაც უზრუნველყოფს მის შეგუებას არსებულ გარემოსთან და გამორიცხავს ბუნებრივი პოპულაციის ასაკობრივ დისბალანსს.

„შპს „ავსტრიან ჯორჯიან დეველოპმენტის“ მდ. ლახამზე ჰიდროელექტროსადგურის კასკადის (ლახამი 1 ჰესი - 6.4 მგვტ დადგმული სიმძლავრით და ლახამი 2 ჰესი - 9.6 მგვტ დადგმული სიმძლავრით) განთავსებაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ“ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2021 წლის 27 აპრილის №2-545 ბრძანებაში ცვლილებების შეტანის განხილვის მიზნით საექსპერტო კომისიის შექმნის შესახებ“ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2021 წლის 30 ივლისის №2-1165 ბრძანების საფუძველზე შეიქმნა საექსპერტო კომისია, რომელშიც განხორციელდა ცვლილება საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2021 წლის 31 აგვისტოს N2-1306 ბრძანებით.

კომისიის წევრების მიერ მიერ 2021 წლის 2-4 სექტემბერს განხორციელდა მდ. ლახამზე არსებული ჰიდროელექტროსადგურის კასკადის ტერიტორიის ადგილზე დათვალიერება.

აღნიშნული ვალდებულებების შეცვლასთან დაკავშირებით, კომპანიის მიერ წარმოდგენილი დოკუმენტაციის შესწავლისა და საქმიანობის განხორციელების ტერიტორიის ადგილზე დათვალიერების შედეგად, კომისიამ დაადგინა შემდეგი:

1. ვინაიდან მდინარე ლახამი მთის მდინარეთა ტიპს მიეკუთვნება, ბუნებრივი პირობებიდან და მორფომეტრული მახასიათებლებიდან გამომდინარე, ავტომატური ხარჯმზომი ხელსაწყო ვერ უზრუნველყოფს მდინარის ხარჯის სათანადო სიზუსტით

აღრიცხვას, რაც ადგილზე ვიზუალური შეფასებითაც დადასტურდა. შესაბამისად, შპს „ავსტრიან ჯორჯიან დეველოპმენტის“ მიერ წარმოდგენილი ცვლილებები მდინარე ლახამის ბუნებრივი ჩამონადენისა და ეკოლოგიური ხარჯის გაზომვის მეთოდოლოგიასთან დაკავშირებით მისაღებია.

2. შპს „ავსტრიან ჯორჯიან დეველოპმენტის“ მიერ, მდ. ლახამის ბუნებრივი ჩამონადენის და ეკოლოგიური ხარჯის გაზომვის მეთოდის ცვლილების შემთხვევაში მიზანშეწონილია გაგრძელდეს მონიტორინგი, მისი ეფექტიანობის შეფასებისა და საჭიროების შემთხვევაში დამატებითი/სხვა ღონისძიებების დასახვა/განხორციელების მიზნით.
3. იქთიოფაუნაზე ჰესის ნეგატიური ზემოქმედების საკომპენსაციოდ დათევზიანების ღონისძიებები მიზანშეწონილია განხორციელდეს ორივე კაშხლის ზედა ბიეფში სუფთა გენეტიკური ხაზის კალმახის (*Salmo fario* Linnaeus) ქვირითით (თვალეების სტადიაზე), რაც უზრუნველყოფს თევზის კარგი ადაპტაციის შესაძლებლობებსა და ბუნებრივი კონსერვაციის მაღალ სტანდარტს. აღნიშნული სტადიის ქვირითიდან ლიფსიტამდე ბუნებრივი გამოსავლიანობის გათვალისწინებით ჩაითვალოს 30 %-იანი სხვაობა, ანუ ლიფსიტით დათევზიანების ვალდებულების შემთხვევაში „თვალეების“ სტადიის ქვირითით მოხდეს რაოდენობრივად 30%-ით მეტის გაშვება ვიდრე ლიფსიტის შემთხვევაში. გარდა ამისა, მიზანშეწონილია, გაგრძელდეს მონიტორინგი, დათევზიანების ამ მეთოდით განხორციელების ეფექტიანობის შეფასებისა და საჭიროების შემთხვევაში დამატებითი/სხვა ღონისძიებების დასახვა/განხორციელების მიზნით.

შესაბამისად, რეკომენდებულია, „შპს „ავსტრიან ჯორჯიან დეველოპმენტის“ მდ. ლახამზე ჰიდროელექტროსადგურის კასკადის (ლახამი 1 ჰესი - 6.4 მგვტ დადგმული სიმძლავრით და ლახამი 2 ჰესი - 9.6 მგვტ დადგმული სიმძლავრით) განთავსებაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ” საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2021 წლის 27 აპრილის №2-545 ბრძანების გაცემული მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული 2015 წლის 24 ნოემბრის №68 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის II თავის:

ა) პირველი პუნქტი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

„ა) „შპს „ავსტრიან ჯორჯიან დეველოპმენტი“ ვალდებულია საქმიანობა განახორციელოს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშში წარმოდგენილი შემარბილებელი ღონისძიებების, მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი მონიტორინგის გეგმების შესაბამისად, შემდეგი ცვლილებების გათვალისწინებით:

- ორივე კაშხლის ზედა ბიეფში განთავსდეს წყლის დონის მზომი სენსორი. წყლის დონის სენსორის განთავსების შემდეგ გაიზომოს წყლის ხარჯები, მოხდეს წყლის ხარჯებსა და დონებს შორის დამოკიდებულების მრუდის აგება, საიდანაც

განისაზღვრება ბუნებრივი ჩამონადენის პირობებში წყლის ყოველდღიური ხარჯები. სანიტარულ ხარჯზე მუდმივი მონიტორინგისთვის თევზსავალში დამონტაჟდეს ჰიდროლოგიური ლარტყა და მასზე სხვადასხვა დონეზე გაიზომოს წყლის ხარჯი, აიგოს მრუდი, მოხდეს ტარირება, მრუდიდან აღებულ იქნას სხვადასხვა დონეზე წყლის ხარჯები და განისაზღვროს დადგენილი ეკოლოგიური ხარჯის (სანიტარული ხარჯი) შესაბამისი დონე ლარტყაზე, რომელ დონეზეც მუდმივად იქნება დაყენებული წყალი. ბუნებრივი ჩამონადენის აღრიცხვა მოხდეს ოპერირების ეტაპზე ორივე საანგარიშო კვეთში. მიღებული შედეგები (თვეების მიხედვით) წარადგინოს კვარტალში ერთხელ სამინისტროში.

- იქთიოფაუნისთვის მიყენებული ზიანის კომპენსაციის მიზნით, მშენებლობის დასრულების შემდგომ და ექსპლუატაციის ეტაპზე ყოველწლიურად, ორივე კაშხლის ზედა ბიეფში უზრუნველყოს დათევზიანების ღონისძიებები სუფთა გენეტიკური ხაზის კალმახის (*Salmo fario* Linnaeus) 52000 ცალი ქვირითით (თვალეების სტადიაზე) სამინისტროს თანამშრომლების თანდასწრებით. საქმიანობის განმახორციელებელმა აწარმოოს მონიტორინგი, დათევზიანების ამ მეთოდით განხორციელების ეფექტიანობის შეფასებისა და საჭიროების შემთხვევაში დამატებითი/სხვა ღონისძიებების დასახვა/განხორციელების მიზნით და მონიტორინგის ანგარიში წარმოადგინოს სამინისტროში კვარტალში ერთხელ.

ბ) მე-6 პუნქტი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

იქთიოფაუნისთვის მიყენებული ზიანის კომპენსაციის მიზნით, მშენებლობის დასრულების შემდგომ და ექსპლუატაციის ეტაპზე ყოველწლიურად, ორივე კაშხლის ზედა ბიეფში უზრუნველყოს დათევზიანების ღონისძიებები სუფთა გენეტიკური ხაზის კალმახის (*Salmo fario* Linnaeus) 52000 ცალი ქვირითით (თვალეების სტადიაზე) სამინისტროს თანამშრომლების თანდასწრებით. საქმიანობის განმახორციელებელმა აწარმოოს მონიტორინგი, დათევზიანების ამ მეთოდით განხორციელების ეფექტიანობის შეფასებისა და საჭიროების შემთხვევაში დამატებითი/სხვა ღონისძიებების დასახვა/განხორციელების მიზნით და მონიტორინგის ანგარიში წარმოადგინოს სამინისტროში კვარტალში ერთხელ.

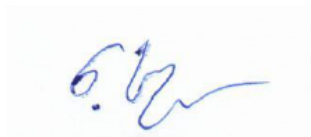
კომისიის თავმჯდომარე:

რამაზ მიქელაძე

DocuSigned by:

DBC2A70AA80B4C4...

კომისიის წევრები:

ნონა ხელაია

Handwritten signature in blue ink, appearing to be 'ნ. ხელაია'.

გიორგი ბრეგვაძე

Handwritten signature in blue ink, appearing to be 'გ. ბრეგვაძე'.

გიორგი მამუკაძე

Handwritten signature in blue ink, appearing to be 'გ. მამუკაძე'.

ბესიკ ქავთარია

Handwritten signature in blue ink, appearing to be 'ბ. ქავთარია'.